

MARIA PROFETISSA

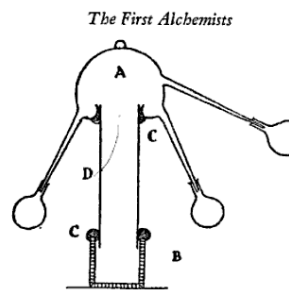
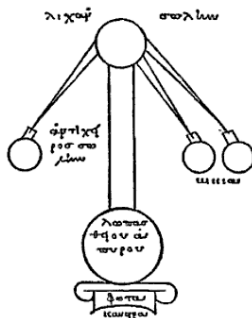
Av Tommy Westlund

*Ett blir två, två blir tre, och från det tredje kommer ett som det fjärde.
Föreنا mannen och kvinnan, och du kommer att finna det du söker.*

Maria profetissa (eller Maria/Mirjam judinnan) anses ha levt någon gång mellan det första och tredje århundradet. Hon tillskrivs utformandet av många av alkemins teoretiska och praktiska grunder, däribland flera av de tidigaste alkemiska utrustningarna såsom Marias vattenbad eller ångkok (Balneum Mariae) som fortfarande används både inom och utom alkemin.

Hon är flitigt citerad och kommenterad av senare alkemister, både västerländska och arabiska, så tidigt som av Zosimus runt år 300 (som citerar henne i de flesta av hans alkemiska avhandlingar), och har alltid hållits i det högsta anseende. Hon jämförs ibland med Hermes och har så kommit att bli hans kvinnliga arketyypiska motpol, som med alkemisk logik behandlat alkemins form och funktion.

Marias tribikos, ett trehövdad kärl som möjliggör att destillatet uppsamlas samtidigt från tre utflöden. Återgiven av Zosimus.

I den alkemiska traditionen beskrivs hon både som profetissa och som judinna, och benämns som Mose syster. (Maria, Jesu moder, beskrivs på samma sätt i Koranen som Mose syster.) I Bibeln omnämns en Miriam, syster till Aron, vilken blivit hoplänkad med Maria profetissa:

Mirjam, som var syster till Aron och ägde profetisk gåva, tog sin tamburin, och alla kvinnorna följde henne; de slog på tamburiner och dansade.

Och Mirjam ledde sången:

Sjung till Herrens ära:

stor är hans höghet och makt.

Häst och vagnskämpe

vräkte han i havet.

2 Mos 15:20-22

I Wesleys bibelkommentar noteras följande om dessa verser:

Mirjam (eller Maria, det är samma namn) styrde över en kvinno-församling, vilka (i enlighet med den tidens seder), med tamburiner och danser, sjöng denna sång. Mose ledde psalmen och läste den för männen, och därefter Mirjam för kvinnorna. Berömda segrar skulle applåderas av Israels döttrar (1 Sam 18:6-7), så även denna. När Gud förde Israel ut ur Egypten sägs det (Mik 6:4) att han sände Mose, Aron och Mirjam för att leda dem; fastän det ej står något annat att läsa om Mirjam än detta. Men de är att erkännas som högt välsignade för ett folk, som leder dem och prisar Gud.

Då Maria profetissa ansågs som en av de tidiga stora auktoriteterna inom alkemins nobla område, och även kallades för Maria judinnan, är det lätt att se varför dessa bägge Marior har sammanlänkats under motsvarande arketyper.

Följande är enligt Christianos, en 700-tals alkemist, från Marias lära:

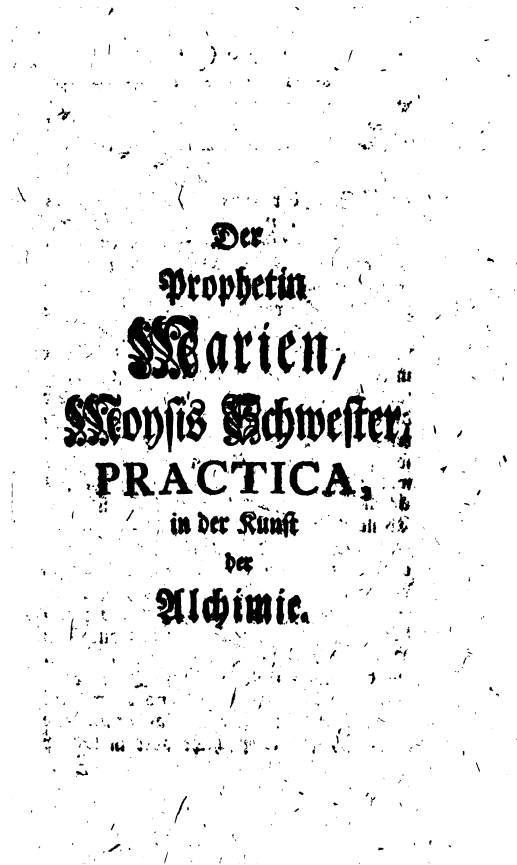
Invertera naturen och du kommer att finna vad du söker. Det finns två sätt

att kombinera: den ena hör till vitnandens verk, den andra till gulnandet; den första görs genom pulverisering, den andra genom kalcinering. Man pulveriserar på ett nobelt sätt, med enkelhet, endast i den heliga boningen; upplösandet och utfällningen äger rum där. Förening tillsammans, säger Maria, mannen och kvinnan och du kommer att finna vad du söker. Oroa dig inte över att veta om det sker över eld eller ej. De två kombinationerna har många namn, såsom saltvatten, oförstörbart himmelskt vatten, vinäger, vatten av sjösaltssyra, ricinolja, pepparrot och balsam. Man kallar det även för vatten från en kvinnans mjölk som födde ett manligt barn, vatten från den svarta komjölken, vatten från en ung kos eller tackas urin, eller från en manlig åsna, vatten från bränd kalk, från marmor, från vinsten, från sandarac (arseniksulfid), från glimmerskifferalun, från kaliumnitrat, från en honåsnas mjölk, från ej get, från kalkaska, askvatten, från honung och oxymel (en blandning av vinäger och honung), av blommor av kardborre-släktet, av safir, etc. Kärnen eller instrumenten avsedda för dessa kombinationer måste vara gjorda av glas. Man måste ge akt på att inte röra om blandningen med händerna, ty merkuren är dödlig och guldets som finns där förstörs då.

Det är även Christianos som beskriver hur Maria extatiskt utropade: Ett blir två, två blir tre, och genom det tredje och fjärde uppnås enhet; sålunda är två blott ett! Denna fras, som inledningen har en alternativ ordalydelse på, hade C G Jung enligt egen utsägo som ledmotiv för sin teori om individuationsprocessen.

Den följande dialogen mellan Maria och Aros utgör en viktig del i den västerländska alkemiska traditionen. Den publicerades första gången på latin i *Arits auriferae quam chemiam vocant* år

1572 och är troligen baserad på en arabisk utgåva som i sin tur kan vara en översättning från ett tidigare verk. Den svenska översättningen är baserad på Arnoldus de Villa Novas tyska utgåva från 1604.

Maria profetissa, Mose syster

PRAXIS I DEN ALKEMISKA KONSTEN

Den förträfflige filosofen Aros hade ett möte med Maria profetissan, Mose syster, och annalkandes henne betydande han henne stor vördnad och sade till henne: O du Guds högvördiga profetissa, då jag har hört många tala om att du har vitnat den filosofiska stenen på en dag, och jag inte haft någon möjlighet att få reda på hur, önskar jag

vänligt fråga dig om en redogörelse därom.

Och Maria svarade: Ja min käre Aros, inte endast på en dag, utan till och med på en del av en dag.

Aros sade: O fru Maria, vad är detta för ett verk som du talar om: Hur skall vi då kunna vitna och därur kunna bringa svärta?

Maria: Käre Aros, har inte även de ofrälse ibland dött för denna del? Vet du icke Aros, att det finns ett vatten eller ett ting som gör hendragem¹ vit?

Aros: Det är så som du säger, men historien förtäljer att det tar längre tid.

Maria: Hermes har förmedlat i alla sina böcker att filosoferna vitnar stenen på en dags timme.

Aros: Åh, vad är det för ett ädelt ting?

Maria: Ja, det är sannerligen det allra högsta för den som varken känner till eller förstår något därom.

Aros: Åh du höga profetissa, om människorna har alla de fyra elementen, har han sagt, att en fylld med de andras egenskaper, koagulerar sin rök och dunst, och det kan alltså erhållas på en dag, till dess de ständigt blir ett med den.

Maria: I den sanne Gudens namn, när jag inte märker ett beständig sinnelag hos dig, så borde du inte få höra dessa ord från mig, så länge Herren av nåd uppfyller mitt hjärta med sin gudomliga vilja. Likväl, tag spansk alun, det vita och det röda gummit som är filosofernas kibric², deras guld och stora tinktur och förena gummit tillsammans med gummit, i ett äkta äktenskap. Förstår du sådant Aros? frågade Maria.

Aros: Ja, heliga Fru.

Maria: Uppbringa att de blir som flytande vatten och gör detta förberedda vatten till glas, av två zubech³, över den fixerade kroppen, och gör detsamma rinnande genom naturens hemlighet i filosofernas käril. Har du förstått dessa mina ord?

¹ Hendrax på latin.

² Kibric = sulfur, svavel.

³ Zubech = merkur, kvicksilver.

Aros: Ja fru profetissa.

Maria: Förvara röken och försäkra dig om att inget flyr undan. Vänta på den med en mild eld, likt solens värme i juni eller juli, och gå ej iväg från ditt käril utan förbli alltid så att du kan skåda det, när det blir svart, vitt och rött under mindre än tre timmar av en dag. Då tränger röken in i kroppen och anden fogas samman och blir lik mjölk, vilken är mjuk, flytande och genomträngande. Och det är hemligheten.

Aros: Min uppfattning är att det inte alltid förblir så.

Maria: Min Aros, jag önskar berätta något mer underbart för dig om detta, som inte finns hos de äldres praxis, och inte heller kom till honom genom helbrägdelse. Det är: tag den vita klara högtärade örten som växer på bergskullarna, och pulverisera den färsk där den växer; densamma är då den äkta kroppen som inte flyger från eld.

Aros: Är detta då sanningens sten?

Maria: Ja sannerligen. Men likväl känner inte människorna till denna regim och dess hastighet.

Aros: Vad följer då vidare därpå?

Maria: Vitrifiera eller gör som glas⁴ ovan desamma kibric och zubech, då kommer de två ångorna som innefattar två ljus; kasta på dessa tinkturens och andens fullbordande, och vikten av sanningen, och gnid dem och lägg dem på elden så kommer du få beskåda underbara ting från dem. Hela regimen beror på att kunna bemästra elden. Åh, vad för ett under är detta? Hur de förvandlas från en färg till en annan? På mindre än en timme kommer det att uppnå det vitas och det rödas tecken. Tag då elden åt

⁴ Snabbfrys.

sidan och låt dem svalna med varandra, och öppna den så kommer du finna att den pärlklara kroppen är i färgen av den vilda mannen, blandad med en vit färg. Och detsamma är det enda som *inceriret* eller gör en ingång, är mjukt och genomträngande, och dess gyllene kraft kan kastas på ettusentvåhundra delar. Det är den förborgade hemligheten.

Då föll Aros ned på sitt ansikte.

Men Maria sade till honom: Sträck upp ditt huvud Aros, för jag kommer att kortfattat visa dig hur man gör med dessa saker, och med den klara kroppen som växer på kullarna, som varken överväldigas eller krossas av utfällning⁵ eller av rörelse. Tag och pulverisera den med elsarongummi och de två ångorna, då kroppen som omsluter dem är elsarongummit, och söndermal dem väl. Skåda ständigt på honom tills han blir flytande. Då du projicerar eller låter den verka på sin maka kommer den visa sig som ett destillerat vatten, och när det berör luften så kommer den koagulera och bli en kropp. Projicera från denna och du kommer att skåda mirakel. Åh Aros, detta är scholias⁶ förborgade hemlighet, och du skall veta att de två tidigare nämnda ångorna är roten till denna konst, och de är den vita kibric och den fuktiga kalken, men den fixerade kroppen är från Saturnus hjärtan, vilka utverkar tinkturen och är visdomens eller scholias fält: filosoferna har benämnt dem med många och samtliga namn, och de hämtas från små berg och är en klar vit kropp. De är denna konstns medicin; en del köps och en del finner man på de små bergen.

⁵ En utfällning bildas när en substans inte är löslig i det använda lösningsmedlet.

⁶ *Scholia* = en förklarande kommentar (från grekiskans σχολίον = föreläsning).

Och du skall veta, Aros, att de vise inte har benämnt detta som visdomens eller scholias fält, vilket dock bara beror på att scholian inte uppfylls än genom dessa, och i scholian finns intet annat än underbara ting, då fyra stenar träder in där, och vår regim är sann, som jag har sagt. Och detta är det första, scoyare, ade och zethet, genom dem besinnar du betydelsen, som även Hermes har gjort i sina böcker om scoyas. Det har även filosoferna alltid beskrivit som en lång regim och liknat verket med allt som inte har med det att göra, och de utför magisteriet på ett år vilket endast har som orsak att förborga det från de oförståndiga, till dess deras hjärtan bekräftar och deras sinne och förnuft förstår det, då konsten inte fullbordas i annat än guld, ty det är en av Guds stora hemligheter. Och de som hör sådana hemligheter tror inte på dem, på grund av deras oförstånd och okunskap. Har du förstått mig korrekt Aros?

Ja, svarade han henne, men förklara även något för mig om kärnen, utan vilka konsten ej kan göras.

Maria: Det är Hermes kärnl som stoikerna har förborgat, och inte svartkonstnärernas kärnl, utan graden av dina eldar.

Aros: Åh du heliga fru, du har visat mig mycket om det Scoyaristiska sällskapet pilgrimsväg. Åh du heliga profetissa, har du då inte funnit något hos det filosofiska sällskapet? Som de har beskrivit i sina böcker, att alla kan utföra verket utifrån en kropp?

Maria: Jo absolut, om det som Hermes inte har lärt ut då scholias rot är en osmidig och obotlig kropp, och ett gift som dödar alla kroppar, och den pulveriserar dem och koagulerar merkuren genom sin odör.

Vidare sade hon: Jag svär till dig genom den evige Guden att när det nyss nämnda giftet solveras och upplöses till dess det blir ett subtilt vatten, oaktat genom vilken lösning det sker, så koaguleras merkuren till Luna, eller silver, genom sin sanna styrka, och faller ned i Jupiters djup och gör honom till äkta silver. Och konsten är i alla kroppar, men stoikerna har förborgat och dolt det på grund av deras korta liv och konstens varaktighet, och har funnit dessa tingerande element som de har förökat. Däröf lära även alla filosofer, förutom Hermes kärll som de döljer, då det är gudomligt och genom Herrens vishet förborgat för de ofrälse, och de som inte äger denna vetenskap förstår inte sanningens regim, då de är obekanta med Hermes kärll.

Avslutande vers av Arnoldus:

Maria uttalade många unders förening,
I korta ordalag och med stor basunering:
Med två gummin hon den flyktiga
mannen fixerar,

I den sista timmen hon det innersta
figerar.

På tre timmar tre starka uppkommer,
Hon dem förenar och ett slut
åstadkommer.

Maria, den lysande morgonrodnadens
gestalt,

Har på tre timmar sammanbundit allt.
Plutos dotter äger om kärlek stor
kunskap,

Därför lyckas hon förena det som har
frändskap.

Hennes fröjd äro i tre frön fastställd,
Som hon förenar och rostar i eld.

Översättning © Tommy Westlund 2010